

ส่วนที่ 4

การติดตามและประเมินผล

4.1 การติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์

กรอบและแนวทางในการติดตามและประเมินผล

จุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินผลยุทธศาสตร์นั้น คือ การประเมินว่ามีการนำแผนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติอย่างแท้จริงเพียงใด และได้ผลเป็นอย่างไรเพื่อที่จะสามารถวัดความสัมฤทธิ์ผลของแผนยุทธศาสตร์ได้ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นสมมุติฐานในการจัดทำแผน พัฒนาท้องถิ่น ฉบับต่อไปได้ ดังนั้นการที่จะประเมินผลแผน พัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวมได้ จำเป็นต้องประเมินผลการปฏิบัติในแต่ละ กลยุทธ์ แผนงาน ก่อนเพื่อนำไปสู่การวัดความสำเร็จของยุทธศาสตร์ ซึ่งจะแสดงให้เห็นได้ว่าการพัฒนาเป็นไปในแนวทางใด บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืนและตอบสนองต่อวิสัยทัศน์หรือไม่ ดังนั้นในขั้นต้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องติดตามประเมินผลแผน พัฒนาลี้ปี ให้ได้ข้อมูล ข้อเท็จจริง อันจะนำมาสู่บทสรุปที่ไม่บิดเบือนจากผลการปฏิบัติจริงที่เกิดขึ้น

การติดตาม (Evaluation)

การติดตามนั้น จะทำให้เราทราบได้ว่าขณะนี้ได้มีการ ได้มีการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ หรือแผนสามปี ถึงระยะใดแล้ว ซึ่ง ได้ใช้เครื่องมือในการติดตาม Gant Chart ที่จะทำให้หน่วยงานสามารถติดตามได้ว่าการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์หรือแผนสามปีมีการดำเนินการในช่วงใด ตรงกับกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ และแผนปฏิบัติการก็เป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตามผลการดำเนินงาน

การประเมินผล (Evaluation)

การประเมินผลแผนยุทธศาสตร์ จำเป็นต้องมีเกณฑ์มาตรฐาน (Standard criteria) และตัวชี้วัด (Indicators) เพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินเพื่อให้เกิดความชัดเจน เป็นระบบ มีมาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับ โดยประกอบด้วยเกณฑ์ที่สำคัญใน 2 ระดับ คือเกณฑ์การประเมินหน่วยงาน และเกณฑ์การประเมินโครงการ ดังนี้

• เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการประเมินผลหน่วยงาน

ประกอบด้วย 7 เกณฑ์ 22 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. เกณฑ์สัมฤทธิ์ผลและการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย (Achievemant)

เป็นการประเมินความสำเร็จโดยพิจารณาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ กับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบาย โดยเป็นการประเมินผลขององค์กร 2 ส่วน คือ ผลในภาพรวม เป็นการประเมินผลผลิตเปรียบเทียบกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์

โดยเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายรวมขององค์กร และผล ระดับปฏิบัติการ เป็นการประเมินผลการดำเนินงานโดยพิจารณาระดับการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการ ผลการดำเนินงานจะต้องเปิดเผยให้สาธารณชนทราบอย่างกว้างขวางอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ และมีกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน อาจเป็นทุกไตรมาส หรือผลการดำเนินงานประจำปีสัมฤทธิ์ผล รวมถึงการดำเนินงานที่มุ่งการบรรลุเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ในระยะยาว

2. เกณฑ์ความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่สำคัญ 3 ประการ คือ

- (1) การเข้าถึง เน้นความสำคัญในเรื่องโอกาสของประชาชน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส ในสังคมให้ได้รับบริการสาธารณะ
- (2) การจัดสรรทรัพยากรพิจารณาถึงความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรให้กับประชาชน
- (3) การกระจายผลประโยชน์ เน้นความเป็นธรรมในการกระจายผลประโยชน์หรือผลตอบแทนให้แก่สมาชิกในสังคม
- (4) ความเสมอภาค เน้นความเป็นธรรมเพื่อให้หลักประกันเรื่องสิทธิและโอกาส ในการได้รับบริการสาธารณะโดยปราศจากอคติ ไม่แบ่งแยกกลุ่ม

3. เกณฑ์ความสามรถและคุณภาพในการให้บริการ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ

- (1) สมรรถนะของหน่วยงาน เป็นตัวชี้วัดความสามารถในการให้บริการและตอบสนองความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย
- (2) ความทั่วถึงและเพียงพอ พิจารณาถึงความครอบคลุม ความเพียงพอ และความครบถ้วนของการให้บริการทั้งในด้านกลุ่มเป้าหมายที่รับบริการและระยะเวลาที่บริการ
- (3) ความถี่ในการให้บริการ เป็นตัวชี้วัดระดับการบริการต่อหน่วยเวลาว่ามีความสม่ำเสมอต่อการดำเนินงานหรือไม่
- (4) ประสิทธิภาพการให้บริการ เป็นการชี้วัดประสิทธิภาพขององค์กรที่มุ่งเน้น การบริการที่รวดเร็ว ทันเวลา มีการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม ซึ่งในทางปฏิบัติจำเป็นต้องกำหนด มาตรฐานการบริการไว้เป็นแนวทาง

4. เกณฑ์ความรับผิดชอบต่อหน่วยงาน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ

- (1) พันธกิจต่อสังคม เป็นตัวชี้วัดที่แสดงถึงภารกิจของหน่วยงานที่มีต่อสังคม พิจารณาได้จากวิสัยทัศน์ นโยบาย แผนงานของหน่วยงาน
- (2) ความรับผิดชอบต่อสาธารณะเป็นตัวชี้วัดถึงความรับผิดชอบต่อประชากรกลุ่มเป้าหมาย
- (3) การให้หลักประกันความเสี่ยง เป็นตัวชี้วัดที่มีความสำคัญเพื่อให้หลักประกันว่าประชาชนผู้รับบริการจะได้รับความคุ้มครองและหรือการชดเชยจากหน่วยงานหากมีความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

(4) การยอมรับข้อผิดพลาด เป็นตัวชี้ถึงความรับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูงและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่จะยอมรับต่อสาธารณะชนในกรณีเกิดความผิดพลาดในการบริหารหรือการปฏิบัติงาน

5. เกณฑ์การตอบสนองความต้องการของประชาชน

ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่สำคัญ 4 ประการ คือ

- (1) การกำหนดประเด็นปัญหา การกำหนดประเด็นปัญหาที่มาจากประชาชน ผู้รับบริการและมีการพิจารณาจัดลำดับความสำคัญ
- (2) การรับฟังความคิดเห็น เป็นตัวชี้ถึงระบบเปิดกว้างในการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนผู้รับบริการ
- (3) มาตรการเชิงยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาเป็นตัวชี้วัดถึงความพร้อมในการแก้ปัญหาให้กับประชาชนผู้รับบริการที่มีทั้งมาตรการระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งเปิดกว้างให้สาธารณชนได้รับทราบและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ
- (4) ความรวดเร็วในการแก้ปัญหา เป็นตัวชี้วัดการตอบสนองในการแก้ไขปัญหา การให้ความสำคัญและการกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาคด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ไม่ละเลยเพิกเฉยต่อปัญหา

6. เกณฑ์ความพึงพอใจของลูกค้า

ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ประการ คือ

- (1) ระดับความพึงพอใจ เป็นตัวชี้วัดความเห็นของประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับคุณภาพการปฏิบัติงาน
- (2) การยอมรับหรือคัดค้านเป็นตัวชี้วัดระดับการยอมรับมาตรการ นโยบายของหน่วยงาน ซึ่งพิจารณาจากสัดส่วนการยอมรับหรือคัดค้าน เนื่องมาจากผลกระทบของนโยบายของหน่วยงาน

7. เกณฑ์ผลเสียหายต่อสังคม

ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่สำคัญ 2 ประการ คือ

- (1) ผลกระทบภายนอกเป็นตัวชี้วัดว่าหน่วยงานก่อให้เกิดผลกระทบซึ่งสร้างความเสียหายจากการดำเนินงานแก่ประชาชนหรือไม่ โดยอาจวัดจากขนาดและความถี่จากการเสียหายที่เกิดขึ้น
- (2) ต้นทุนทางสังคม เป็นตัวชี้วัดผลเสียหายที่สังคมต้องแบกรับ เช่น ค่าใช้จ่ายในฟื้นฟูบูรณะความเสียหายที่เกิดขึ้นเกณฑ์และตัวชี้วัดผลการดำเนินงานจะเป็นการพิจารณาเกณฑ์รวม (Multiple criteria and indicators) และสามารถใช้เป็นกรอบหรือเครื่องมือในการประเมินผลลัพธ์สุดท้ายและผลกระทบในการดำเนินงานในภาพรวม เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับระดับการบรรลุผล และการสนอง ตอบความพึงพอใจของลูกค้าหรือประชากรกลุ่มเป้าหมาย สำหรับค่าตัวแปร (Attributes) อาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับลักษณะกิจกรรมการดำเนินงานของหน่วยงาน

4.2 การติดตามและประเมินผลโครงการ

เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการประเมินผลโครงการ

การประเมินผลโครงการ จำเป็นต้องมีเกณฑ์และตัวชี้วัดเพื่อเป็นเครื่องมือกำหนดกรอบทิศทางในการวิเคราะห์และประเมินผลโครงการ ประกอบด้วยเกณฑ์ที่สำคัญ 8 เกณฑ์ด้วยกันคือ

1. เกณฑ์ความก้าวหน้า (Progress)

เป็นการพิจารณาเปรียบเทียบผลของการดำเนินกิจกรรมกับเป้าหมายที่กำหนดตามแผนการ ประเมินความก้าวหน้าที่จะตอบคำถามว่า การดำเนินกิจกรรมตามโครงการ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ เป็นไปตามกรอบเวลาหรือไม่และประสบกับปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

(1) ผลผลิตเทียบกับเป้าหมายรวมในช่วงเวลา เป็นการดูสัดส่วนของผลผลิต (Outputs) ของโครงการว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด อาทิ ความยาวของถนนที่สร้างได้ จำนวนแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร สัดส่วนปริมาณภารงานการก่อสร้าง เทียบกับเป้าหมายรวมในช่วงเวลาที่กำหนด

(2) จำนวนกิจกรรมแล้วเสร็จ เนื่องจากโครงการประกอบด้วยชุดกิจกรรมต่างๆ มากมาย จึงจำเป็นต้องมีตัวชี้วัดความก้าวหน้า โดยพิจารณาจำนวนกิจกรรมและประเภทของกิจกรรมที่ได้ ดำเนินการไปแล้ว ทั้งกิจกรรมหลัก กิจกรรมพื้นฐาน กิจกรรมรอง และกิจกรรมเสริม ในช่วงระยะเวลา อาจเป็นสัปดาห์ เดือน ไตรมาส หรือระยะของโครงการ(Phase)

(3) ทรัพยากรที่ใช้ไปในช่วงเวลา เป็นตัวชี้วัดความก้าวหน้าของการใช้ทรัพยากรในโครงการ ซึ่งครอบคลุมด้านงบประมาณโครงการ ได้แก่ งบประมาณที่ใช้ไปงบประมาณที่อยู่ระหว่างผูกพัน เงินงวดและแผนการใช้จ่ายงบประมาณโครงการ และอัตราการใช้นุ้บุคลากรสัมพันธ์กับเวลาในรูปแบบของคน-วัน (Man – day) หรือ คน เดือน (Man – month)

(4) ระยะเวลาที่ใช้ไป เป็นตัวชี้วัดความก้าวหน้าเพื่อดูว่าได้ใช้เวลาไปเท่าใดแล้ว และเหลือระยะเวลาอีกเท่าใดจึงจะครบกำหนดแล้วเสร็จ โดยจะสามารถใช้เป็นเกณฑ์ประเมินและควบคุมกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายด้านเวลา และเพื่อทราบถึงระยะเวลาที่จะต้องใช้จ่ายจริงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายรวม

2. เกณฑ์ประสิทธิภาพ (Efficiency)

การประเมินประสิทธิภาพเป็นการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้ กับทรัพยากรที่ใช้ไปในการดำเนินงาน ทรัพยากรที่ใช้นอกจากงบประมาณแล้ว ยังหมายรวมถึงทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางการจัดการและเวลาที่ใช้ไปในการดำเนินงาน ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๘ ประการ คือ

(1) **สัดส่วนผลผลิตต่อค่าใช้จ่าย** เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการใช้จ่ายทางการเงินของโครงการเพื่อให้ได้ผลผลิตที่เหมาะสมและคุ้มค่ากับการลงทุน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการใช้จ่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สมประโยชน์ ลดค่าใช้จ่ายและประหยัดต้นทุนการผลิต

(2) **ผลผลิตต่อกำลังคน** เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการผลิตต่อบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่โครงการ ซึ่งนอกจากจะเป็นตัวชี้ถึงประสิทธิภาพแล้วการดำเนินงานแล้วยังแสดงถึงสมรรถนะและศักยภาพของทรัพยากรบุคคลในการดำเนินโครงการ และจะเป็นแนวทางในการปรับขนาดกำลังคนที่เหมาะสมในการดำเนินกิจกรรม และการเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรในระยะยาวอีกด้วย

(3) **ผลผลิตต่อหน่วยเวลา** เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการผลิตในช่วงเวลา อาทิ จำนวนครัวเรือนที่ได้รับการอบรมอาชีพเสริมนอกภาคเกษตรต่อเดือน จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนต่อตามโครงการขยาย โอกาสทางการศึกษาในแต่ละปี จำนวนผู้ประกอบการรายย่อยที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในแต่ละช่วงไตรมาส

(4) **การประหยัดทรัพยากรการจัดการ** เป็นตัวชี้วัดความสามารถของโครงการในการประหยัดทรัพยากรทางการบริหารจัดการ อาทิ การปรับลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในการดำเนินโครงการ การตัดทอนขั้นตอนการปฏิบัติซึ่งส่งผลต่อการลดค่าใช้จ่ายของโครงการ การประหยัดค่าพลังงานและค่าสาธารณูปโภคเป็นร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม

3. เกณฑ์ประสิทธิผล (Effectiveness)

การประเมินประสิทธิผล เป็นเกณฑ์พิจารณาระดับการบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน โดยดูจากผล ลัพธ์จากการดำเนินงาน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของประชากรกลุ่มเป้าหมายตามโครงการ ประกอบด้วยตัวชี้วัด ประการ คือ

(1) **ระดับการบรรลุเป้าหมาย** เป็นตัวชี้วัดว่าโครงการบรรลุเป้าหมายด้านใดบ้าง และการบรรลุเป้าหมายส่งผลต่อประชากรเป้าหมายอย่างไร โดยสามารถวัดการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและคุณภาพของประชากรเป้าหมาย อาทิ การบรรลุเป้าหมายด้านเศรษฐกิจ สังคม

(2) **ระดับการมีส่วนร่วม** เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยให้ความสำคัญกับมิติการมีส่วนร่วม โดยสามารถอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุผลได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อระดับความสำเร็จมากน้อยเพียงไร และโครงการจะปรับปรุงส่งเสริมการมีส่วนร่วมได้อย่างไร ระดับการมีส่วนร่วมสามารถวัดจาก จำนวนประชากร ความถี่ระดับและกิจกรรม ซึ่งครอบคลุมการร่วมตัดสินใจ วางแผนและติดตามผล

(3) **ระดับความพึงพอใจ** เป็นเกณฑ์วัดระดับการยอมรับ โดยอาจพิจารณาจากสัดส่วนของประชากรเป้าหมายที่พึงพอใจกับบริการของรัฐ สัดส่วนของครัวเรือนที่พอใจ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่โครงการ ระดับความพึงพอใจในมาตรการตามโครงการ

(4) **ความเสี่ยงของโครงการ** เป็นตัวชี้วัดประสิทธิผลเพื่อดูว่าโครงการมีความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมายด้านใดด้านหนึ่งหรือเป้าหมายรวมของโครงการหรือไม่ ซึ่งค่าความเสี่ยงจะประเมินจากการเปลี่ยนแปลงสถานะแวดล้อมของโครงการ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

4. **เกณฑ์ผลกระทบ (Impacts)**

เป็นการพิจารณาผลกระทบโดยรวมต่อประชากรกลุ่มเป้าหมาย ชุมชน สังคมและหน่วยงานในภาพรวม เป็นผลกระทบระยะยาว ผลกระทบอาจมีทั้งที่มุ่งหวัง (Intended impacts) และผลกระทบที่ไม่ได้ มุ่งหวัง (Unintended impacts) ซึ่งอาจเป็นผลด้านบวกหรือด้านลบก็ได้ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ประการ คือ

(1) **คุณภาพชีวิต** เป็นตัวชี้วัดผลกระทบต่อการพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรกลุ่มเป้าหมาย อาทิ รายได้ ความเป็นอยู่ โอกาสทางการศึกษา การมีงานทำ สุขอนามัย สภาพแวดล้อมของครัวเรือนชุมชน โดยสามารถวัดจากสัดส่วนครัวเรือนหรือประชากรที่ได้รับบริการจากโครงการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตที่ดี หรือมาตรฐานการดำรงชีพ

(2) **ทัศนคติและความเข้าใจ** เป็นตัวชี้วัดผลกระทบโดยมุ่งเรื่องทัศนคติและความเข้าใจของประชากรกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อโครงการ โดยสามารถวัดระดับ (Scale) ทั้งเชิงบวกและลบต่อตัวโครงการเอง โดยเฉพาะวัตถุประสงค์และมาตรการนโยบายผลประโยชน์ของโครงการ ความพึงพอใจในการรับบริการ และทัศนคติต่อผู้บริหารและเจ้าหน้าที่โครงการ

(3) **การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม** เป็นตัวชี้วัดผลกระทบโดยให้ความสำคัญเรื่องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย โดยเปรียบเทียบระยะก่อนและหลังมีโครงการ อาทิ สัดส่วนของครัวเรือนที่ยอมรับเทคโนโลยีการผลิตที่รักษาสิ่งแวดล้อม จำนวนเกษตรกรที่ทำเกษตรแบบธรรมชาติมากยิ่งขึ้น การปฏิบัติของใช้เวดยานโดยเคารพกฎจราจรมากขึ้น การออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้น และลดละพฤติกรรมการซื้อสิทธิขายเสียง การลดพฤติกรรมการประพาศมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่

เกณฑ์และตัวชี้วัดดังกล่าวข้างต้นสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลโครงการ ซึ่งครอบคลุมมิติ ด้านเศรษฐกิจ สังคม มิติด้านทรัพยากร และมิติด้านสิ่งแวดล้อม เกณฑ์และตัวชี้วัดจะเป็นประโยชน์ในการติดตามและประเมินผลโครงการในลักษณะที่เป็นพลวัตรในทุกขั้นตอนของกระบวนการโครงการ เพื่อวัดถึงความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการพัฒนาด้านต่างๆ ซึ่งในทางปฏิบัติจำเป็นต้องนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะโครงการ โดยกำหนดและวัดตัวแปรเฉพาะเพื่อประมวลเป็นตัวชี้วัดรวมของแต่ละโครงการต่อไป

2. ระเบียบ วิธีในการติดตามและประเมินผล

2.1 ระเบียบที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และจนถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2561 การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาได้ออกระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 28 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วย

- (1) สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 3 คน
- (2) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 2 คน
- (3) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 2 คน
- (4) หัวหน้าส่วนการบริหารที่คัดเลือกตนเอง จำนวน 2 คน
- (5) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 2 คน

โดยให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหนึ่งคนทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการและกรรมการอีกหนึ่งคนทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการ

กรรมการตาม (1) (2) (3) (4) และ (5) ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกก็ได้

อาศัยอำนาจดังกล่าวองค์กรบริหารส่วนตำบล บ้านกอก จึงแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา เพื่อให้มีหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และ จนถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2561 ซึ่งจะเห็นได้ว่าการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาจะประกอบด้วยคณะกรรมการจากหลายฝ่าย ซึ่งการมีคณะกรรมการมาจากหลายหน่วยงานหลายฝ่ายนี้จะทำให้การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและผลของการประเมินสามารถวัดผลความสำเร็จของโครงการเพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขหรือปรับปรุงการปฏิบัติงานของโครงการได้อย่างแท้จริง

3. กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล

วิธีการติดตามและประเมินผล

1. การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ องค์กรหลักคือคณะกรรมการติดตามและประเมินผลซึ่งอาจจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงาน
2. วิธีการประเมินผลระดับความสำเร็จ และคัมหม์เหลว ของแผนปฏิบัติการ มีระดับ คือ

(1) ผลผลิต เป็นการพิจารณา ปริมาณ เวลา งบประมาณ คุณภาพ และความพึงพอใจ

(2) ผลลัพธ์ ผลที่เกิดจากผลผลิต ซึ่งเป็นการวัดระดับความสำเร็จและความล้มเหลวของผลลัพธ์ของแผนงาน / โครงการ เป็นการพิจารณาถึงการให้ประโยชน์และความคุ้มค่าของโครงการ

(3) ผลลัพธ์สุดท้าย ผลของโครงการแต่ละโครงการ ควรบรรลุผลลัพธ์สุดท้าย ซึ่งเป็นผลที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

เพื่อให้การดำเนินการตามขั้นตอน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และระยะเวลาที่กำหนด ขั้นตอนการดำเนินการสำรวจ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการ ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการสำรวจ ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการศึกษาสารวจ มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการ โดยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย นโยบายกับการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลจากคู่มือการติดตามและประเมินผลการจัดทำและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาศัยอำนาจตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ข้อ 28 และฉบับที่ 2 พ.ศ.2559 อ้างถึงรองศาสตราจารย์ สุรเสกข์ พงษ์หาญยุทธ์. การวิจัยทางธุรกิจตามแนวนะ. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตศึกษาระดับปริญญาโท, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการสำรวจ สร้างเครื่องมือ นำข้อมูลที่เก็บได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการสำรวจเป็นขั้นตอนการจัดทำรายงานการศึกษา นำเสนอผู้บริหารท้องถิ่น และสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอก เพื่อทราบและปรับปรุง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. เพื่อให้การดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอก ที่ดำเนินการแล้วเสร็จ โดยจะทำการติดตามและประเมินผลให้ครบทุกด้าน ในทุกยุทธศาสตร์การพัฒนา

2. เพื่อให้การติดตามและประเมินผลมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ตามวัตถุประสงค์ การศึกษาสารวจ จึงกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการศึกษาสารวจ ซึ่งประกอบด้วย ประชากร ตัวอย่างและวิธีการเลือกตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือ และการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการศึกษาสารวจ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. การสร้างเครื่องมือ

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ได้ใช้แบบสอบถามจากคู่มือ การติดตามและประเมินผลการจัดทำและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาศัยอำนาจตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 และ หนังสือกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องกับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา จนถึงปัจจุบัน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบการกำกับกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นแบบประเมินตนเองในการจัดการ แผนพัฒนาท้องถิ่น โดยจัดทำ การประเมินและรายงานทุก ๆ ครั้ง หลังจากท้องถิ่นปกครองส่วน ท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นแล้ว

2. แบบพิจารณาการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ เพื่อความสอดคล้อง แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. แบบพิจารณาการติดตามและประเมินผลโครงการ เพื่อความสอดคล้องแผนพัฒนา ท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. แบบ ติดตามผลการดำเนินงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแบบติดตาม ตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ภายใต้แผนพัฒนาท้องถิ่น โดยมีการกำหนดระยะเวลาในการติดตามและรายงานผล การดำเนินงาน เริ่มตั้งแต่การดำเนินงานจนถึงสิ้นสุดการดำเนินงานในช่วงเดือนตุลาคม – กันยายน หรือเป็นรายไตรมาส

5. แบบประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมและรายยุทธศาสตร์

4.3 สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่น

การวัดผลในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

โดยใช้รูปแบบเชิงพรรณนา ซึ่งสามารถแสดงได้ทั้งอธิบายเชิงสถิติ รูปภาพ กราฟ ข้อมูล ต่างๆ จาก

1. ใช้แบบสำหรับการติดตามและประเมินผลเชิงปริมาณและคุณภาพ

- 1) แบบตัวบ่งชี้การปฏิบัติงาน (Performance Indicators)
 - 2) แบบบัตรคะแนน (Scorecard Model) แบบบัตรคะแนน หรือ Scorecard Model ของ Kaplan & Norton
 - 3) แบบมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ (Result Framework Mode (RF))
 - 4) แบบเชิงเหตุผล (Logical Model) ตัวแบบเชิงเหตุผล หรือ Logical Model

5) แบบวัดกระบวนการปฏิบัติงาน (Process Performance Measurement System (PPMS)) ระบบการวัดกระบวนการปฏิบัติงานหรือ PPMS

6) แบบการประเมินโดยใช้วิธีการแก้ปัญหาหรือเรียนรู้จากปัญหาที่เกิดขึ้น หรือ Problem-Solving Method

7) แบบการประเมินแบบมีส่วนร่วม (Participatory Methods)

8) แบบการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation)

9) แบบการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment Model)

10) แบบประเมินตนเอง (Self-assessment Model) และ

11) แบบอื่นๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดขึ้น ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้กรอบตาม ข้อ (1)-(10) หรือเป็นแบบผสมได้

2. เชิงปริมาณ (Quantity) คุณภาพ (Quality) ผลที่ได้จริงๆ คืออะไรค่าใช้จ่าย (Cost) เวลา (Time) เป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่

3. ประชาชนได้ประโยชน์อย่างไรหรือราชการได้ประโยชน์อย่างไร

4. วัดผลนั้นได้จริงหรือไม่ หรือวัดได้เท่าไร (Key Performance Indicators : KPIs)

5. ผลกระทบ (Impact)

4.4 ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอนาคต

4.4.1 ผลกระทบนำไปสู่ออนาคต

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น กำหนดระยะเวลาในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ดังนี้

1. ประเมินติดตามการจัดทำแผน พัฒนาท้องถิ่น หลังจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นแล้ว

2. ประเมินผลการดำเนินงาน/โครงการ ในระยะเวลาที่ดำเนินการซึ่งรายไตรมาส

3. การติดตามและประเมินผลอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี แล้วรายงานผลเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นนำเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบ ในที่เปิดเผยภายใน 15 วัน นับแต่วันรายงานผลและเสนอความเห็น และต้องปิดประกาศไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

4. ผลการติดตาม ประเมินผล พร้อมทั้งข้อเสนอแนะที่ได้จากการติดตามประเมินผล นำมาเป็นข้อมูล แนวทางในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคตต่อไป

4.4.2 ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ ผลจากการพัฒนา

ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอก เป็นการสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลในประเด็นผลการดำเนินงานในช่วงปีงบประมาณ และการประเมินผลความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการนำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอก ไปสู่การปฏิบัติมุ่งประเมินผลความสำเร็จในการทำงาน เพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
